

Leidt inzicht en verandering tot betere zorg?

Reflectie op twintig jaar onderzoek in RGOc verband

Studiedag Leran van elkaar
10 december 2019
Joeske van Busschbach

RGOc

Twee vragen

- ◆ Sluit het onderzoek aan bij vragen in de zorg?
- ◆ Hoe kunnen de resultaten van ons onderzoek bijdragen aan een betere zorg?

De start.. Prof. dr Rob Giel

- Etiologie & diagnostiek
 - proefschrift over 100 'neurotische' patiënten
- Epidemiologisch perspectief
 - 1^e psychiatrisch bevolkingsonderzoek
- Effectiviteit zorg & interventies
 - crisiscentrum

De start.. Crisiscentrum psychiatrie AZG 1971

Onderzoekers vanuit het sociologisch instituut

Psychological Medicine, 1978, 8, 235-243
Printed in Great Britain

Mental illness, neuroticism and life events in a Dutch village sample: a follow-up

R. GIEL,¹ G. H. M. TEN HORN, J. ORMEL, W. J. SCHUDEL
AND D. WIERSMA

From the Department of Social Psychiatry, the Research Unit for the Evaluation of Psychiatric Services and the TNO Psycho-hygiene Research Unit, University of Groningen, The Netherlands

SYNOPSIS In a 5-year follow-up of 32 patients identified during a survey of a Dutch village in 1969, approximately two-thirds were found to have recovered. This result was reflected in the scores on a self-reporting questionnaire. A control group showed little change over those years. The persistence of psychiatric problems was related to life experience, as measured by a life-event interview.

Onderzoekers vanuit het sociologisch instituut

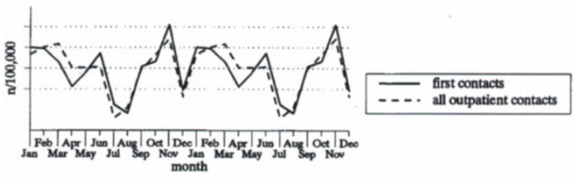
- ◆ Hans Ormel (1980): Moeite met leven of een moeilijk leven? ... **Etiologie & diagnostiek.**
- ◆ Durk Wiersma (1979): Psychosociale 'stress' en langdurige arbeidsongeschiktheid ... **Epidemiologisch perspectief.**
- ◆ Sineke ten Horn (1982): Nazorg geeft kopzorg: een onderzoek met een register voor de geestelijke volksgezondheid ... **Effectiviteit zorginterventies**

Drents Casus register

- ◆ Sjoerd Sytema (1994) Patterns of mental health care. Methods and comparative international research.
- ◆ Tineke Oldehinkel (1997) Trends and transitions in fifteen years of care utilization. A case register study

Seizoensgebonden variatie

Oldehinkel, A. J. (1998). Monthly variation in the care-based incidence of psychopathology. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 33(3), 118-123.

Opnameduur in NI en in Italie

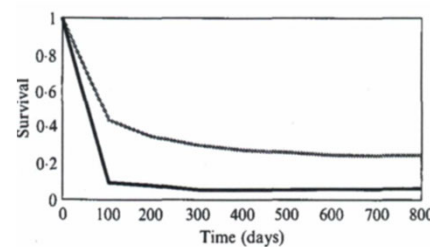

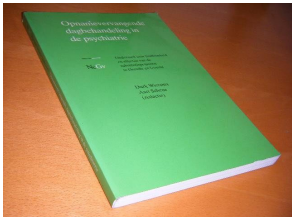
Fig. 1. Survival curves for in-patient episodes in South-Verona (—) and Groningen (---).

Sytema, S., Micciolo, R., & Tansella, M. (1996). Service utilization by schizophrenic patients in Groningen and South-Verona: an event-history analysis. *Psychological Medicine*, 26(1), 109-119.

Substitutieproject Licht & Kracht, RIAGG Drenthe

Gecontroleerde studie opnamevervangende dagbehandeling

- 160 patiënten (103 dagbehandeling; 57 klinische opname)
- > 50% psychosen
- Voor 36% van patiënten bleek dagbehandeling haalbaar

Wiersma, D. (1991). Haalbaarheid van Opnamevervangende Dagbehandeling in relatie tot de psychopathologie bij opname. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 33(7), 463.

Schene, A. H. (2004). The effectiveness of psychiatric partial hospitalization and day care. *Current Opinion in Psychiatry*, 17(4), 303-309.

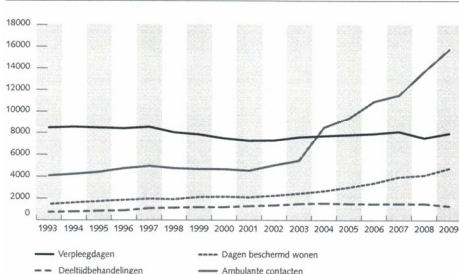
Dag- en deeltijdbehandeling?

- Groei van 200 plaatsen (~1970) naar 2000 (1985)
- Maar 9% van dagbehandeling is substitutie voor opname...

Schene, A. H., & Faber, A. M. E. (2001). Mental health care reform in the Netherlands. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 104, 74-81.

Dag- en deeltijdbehandeling?

Grafiek 3.3b Productie GGZ-instellingen (uitgedrukt in verpleegdagen, deeltijdbehandelingen, dagen beschermd wonen en ambulante contacten), 1993-2009 (x 1.000)

Verbeek, M., Knispel, A., & Nuijen, J. (2012). GGZ in tabellen 2011. Utrecht: Trimbos

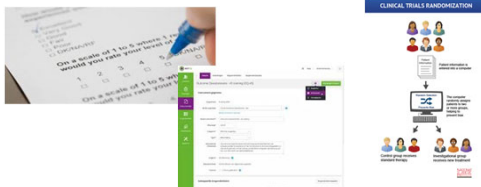
Nog enkele studies tot 2000

- ◆ Etiologie, o.a.
 - Vijftienjaars cohort mensen met 1^e psychose*
- ◆ Epidemiologisch perspectief o.a.
 - Prevalentie & zorgbehoeften patiënten met langdurige psychiatrische problematiek in N.O.Groningen**
- ◆ Effectiviteit zorg en interventies
 - Stemmenpoli***
 - Assertive Community Treatment in Friesland & Groningen

*Warnera, D., Nieuwenhuis, F. J., Stoff, C. J., & Giel, R. (1998). Natural course of schizophrenic disorders: a 15-year follow-up of a Dutch incidence cohort. *Schizophrenia Bulletin*, 24(1), 75-85.
 **Warrens, D., Sijma, S., Van Busschbach, J., Schreurs, M., Koon, H., & Driessen, G. (1997). Prevalence of long-term mental health care utilization in The Netherlands. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 95(4), 247-253.
 ***Janzen, J. A., van de Walle, G., & Warrens, D. (1998). Effectiveness of cognitive therapy with coping training for persistent auditory hallucinations: a retrospective study of attenders of a psychiatric out-patient department. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 98(3), 384-389.

Bij start RGOc

- ◆ VWS: "hoge prioriteit en de hoge maatschappelijke kosten van psychische aandoeningen, daarom versterking van onderzoek naar omschreven psychiatrische stoornissen"
- ◆ Ervaren noodzaak tot samenwerking binnen de vier Noorderlijke GGZ-en en de Rijksuniversiteit Groningen

Studies sinds 2000

- ... start grote longitudinale studies (GROUP, NESDA)
- ... van psychosezorg naar breed GGZ aanbod
- ... van accent op (sociaal) functioneren naar herstel
- ... grotere nadruk op effectiviteit interventies
- ... accent op cognitieve therapie en training
- ... meer neuropsychologisch onderzoek
- ... ook medicatiestudies
- ... meer gericht op ervaringen cliënten (stigma)
- ... meer betrokkenheid context (naasten, peers)
- ... minder nadruk op veranderingen in het zorgsysteem

Intermezzo: verandering sinds 2000?

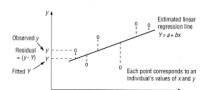
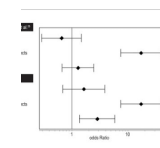

Figure 8.1. The simple linear situation: what the difference among the population's "real" source: Goring & Lohman (1977)

Lukt het om aan te sluiten bij de vragen uit de praktijk?

- ◆ Onderzoek naar bijwerkingen antipsychotica &
- ◆ Onderzoek naar mogelijkheid tot vermindering medicatie (MESIFOS)
- ◆ Wegwijs; internet applicatie voor mensen met psychose
- ◆ Onderzoek naar inzet Virtual Reality

Heeft het onderzoek invloed op de (kwaliteit van) de zorg?

Ja...want effectief gebleken interventies komen in de Multidisciplinaire Richtlijnen

- ◆ Lotgenotencontact
- ◆ Arbeidsrehabilitatie via IPS
- ◆ .. Maar

IRB in richtlijnen 2005

Niveau 3
Individuele Boston-rehabilitatie richt zich op een afname van de 'met needs' en de 'unmet needs' op de rehabilitatiegebieden wonen, werk en dagbesteding. De afhankelijkheid van zorg door GGZ-voorzieningen en andere voorzieningen blijft onveranderd. Er zijn geen effecten op psychopathologie en kwaliteit van leven. De resultaten op het sociaal functioneren zijn inconsistent.

- ◆ De werkgroep stelt dat wetenschappelijk bewijs op basis van gecontroleerd onderzoek ontoereikend is en dat daarom **de individuele Boston-rehabilitatie niet aan te bevelen en ook niet af te raden is.**
- ◆ Allereerst is meer en gerandomiseerd onderzoek noodzakelijk.
- ◆ Maatschappelijk wordt de noodzaak van rehabilitatie en participatie in de samenleving breed gedragen. **Het is daarom van groot belang dat gecontroleerd onderzoek naar de effecten van rehabilitatie verder bevorderd wordt.**

IRB in nieuwe richtlijn 2009

Niveau 2/3
Er zijn aanwijzingen dat de VADO behandeling die gebaseerd is op de IRB effectief is in het verbeteren van het dagelijks functioneren van patiënten. Er zijn aanwijzingen dat dit effect een jaar aanhoudt (Gigantesco, 2006)

Overwegingen:

Verwijzend naar de Nederlandse IRB RCT: Patiënten realiseren hun persoonlijke doelen op maatschappelijke levensdomeinen (wonen, werk, contacten, leren) dan patiënten met andere begeleiding. Ook vonden patiënten in de IRB conditie vaker werk (inclusief vrijwilligerswerk) dan andere patiënten (Swildens et al, 2008).

- ◆ De werkgroep stelt dat rehabilitatieprogramma's waarin patiënten op methodisch verantwoorde wijze begeleid worden en ondersteund op het gebied van wonen, werk, leren en dagbesteding en sociale relaties tot het **standaardaanbod** zouden moeten behoren van mensen met psychotische stoornissen .
- ◆ **Programma's waarin patiënten systematisch geholpen worden bij het vertalen van eigen wensen in haalbare doelen en bij het verwerven van de vaardigheden en steun die daarvoor nodig zijn om deze doelen te bereiken, verdienen de voorkeur.**

Nieuwe Effectstudie IRB

- ◆ Resultaten:
 - 43% doelen behaald
 - Bijna 50% deelnemers wil betaald werk
 - Werkdoelen moeilijkst te realiseren
 - Alle deelnemers verbeteren m.b.t. maatschappelijke participatie, QOL en sociaal functioneren
 - **IRB NIET effectiever dan CC ...**
 - Werkervaring en minder symptomen voorspellen participatie

Heeft het onderzoek invloed op de (kwaliteit van) de zorg?

NEE..

1. Casusregister onderzoek naar ambulantisering
2. MFE Emmen
3. Dialogue

WANT

1. trends zetten door ondanks onderzoek of
2. innovaties zijn al verdwenen voor einde onderzoek of
3. implementatie lukt niet

Heeft het onderzoek invloed op de (kwaliteit van) de zorg?

.. Soms..

- ◆ ACT- onderzoek
- ◆ Leefstijlonderzoek (LION, ELIPS)
- ◆ Vroegdetectie (On the Road)
- ◆ Triadekaart

**Practice based evidence..
Evidence based practice..**

Zorgvernieuwing & onderzoek moeten hand in hand gaan.

Keuze voor opzet onderzoek en uitkomstmaten in overleg met alle betrokkenen.

Toets de goede bedoelingen..

